

ŠKOLSKÝ ČASOPIS

ART

Č. 7 – 8 2022/2023

Súkromné hudobné a dramatické

konzervatórium,

Požiarňická 1, Košice

Príhovor k čitateľom

PaedDr. Gejza Adam, PhD.

generálny umelecký manažér

Vážení pedagógovia a zamestnanci školy, milí študenti, čitatelia,

pozdravujem vás a prihovám sa vám prostredníctvom tohto časopisu. V období dvoch predchádzajúcich mesiacov som sa s našimi pedagógmi a študentmi prísne zameriaval na nácviky školského orchestra, speváckeho zboru, tanečného a dramatického odboru, aby sme mohli čo najlepšie prezentovať výsledky našej umeleckej práce na verejnosti. Stalo sa tak na kultúrno-spoločenských a súťažných podujatiach.

Náš repertoár sa približuje k najlepšej špičke, akú má orchester na Slovensku. Pri hraní nášho orchestra vidíme, že sa vymykáme od toho, čo a ako hrajú ostatné konzervatóriá, pretože virtuoza, ktorá je v našom školskom orchestri, je typická pre rómsku hudbu. Hráme aj klasiku, muzikálovú hudbu, džez, ľudovú hudbu, aby naši študenti všetko ovládali. Školský orchester a ďalšie umelecké zložky sa úspešne predstavili napr. na podujatiach pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov – Umenie spája. Orchester SHDKKE sa umiestnil v zlatom pásme krajského kola v súťaži hudobných telies Divertimento musicale v Spišskej Novej Vsi.

Naši študenti úspešne hrali, spievali, tancovali pred váženým hosťom Joe Townsendom, vedúcim populárnej hudby, vedúcim CoLab z Trinity Laban Konzervatória hudby a tanca v Londýne. S radosťou si s nimi zahral na husliach džez, populárne, ľudové a rómske hudobné skladby. Hodnotný umelecký výkon orchestra ocenil aj pozvaním jeho členov na hosťovanie do Londýna, ktoré sa má uskutočniť v novembri. Snažíme sa o to, aby naši študenti posunuli vpred svoju hudobnú kariéru.

Som veľmi rád, keď vidím, ako naši študenti napredujú v učení, vyzývam všetkých žiakov, aby boli súčasťou školského vyučovacieho procesu na našom hudobnom a dramatickom konzervatóriu, a tak dospejeme k vysokej úrovni, budeme môcť konkurovať ostatným konzervatóriám a absolventi sa lepšie uplatnia na trhu práce.

Za redakčnú radu

Milí čitatelia,

marcové a aprílové školské udalosti a podujatia boli podnetom pre vznik pestrých článkov, fotografií, názorov, zaujímavostí, ktorých prehľad vám s radosťou ponúkame v aktuálnom čísle školského časopisu *ART*.

Zaregistrovali ste, že naši maturanti chodievali po školských chodbách často zamyslení, sústredili sa na niečo, čo je pre nich veľmi dôležité? Študenti z nižších ročníkov a učitelia vedeli príčinu starostí našich budúcich absolventov – prebiehali písomné maturitné skúšky zo slovenského, anglického a rómskeho jazyka, maturovalo sa z teoretickej i praktickej časti odbornej zložky predmetov.

Počuli ste, ako sa hudba a spev šírili nielen areálom školy, ale aj v jej okolí? Pod odborným a zanietým vedením zriaďovateľa školy PaedDr. Gejzu Adama, PhD., za asistencie učiteľov a vzácných hostí prebiehali nácviky orchestra SHDKKE, školského speváckeho zboru, pridali sa študenti dramatického a tanečného odboru. Pripravovali sa na príležitostné kultúrne podujatia, vystúpenia, súťaže, maturitné skúšky...

V mene redakčnej rady časopisu *ART* želám všetkým študentom i pedagógom radosť zo štúdia, aby naši štvrtáci zdarne vykonali ústnu časť maturitných a iných skúšok. Nech študenti úspešne reprezentujú školu, seba i rómsku kultúru na podujatiach doma i v zahraničí. Prajem všetkým, aby zostali v ich srdciach krásne spomienky na účinkovanie v školskom orchestri, speváckom zbore, dramatickom i tanečnom odbore.

Máte priaznivé školské prostredie a podmienky, preto sa učte s radosťou. Vedzte, že za vzdelaním sa skrýva samovzdelávanie, učiteľ ukazuje systém, spôsoby a smer.

Milí čitatelia, prajem vám dobré zdravie, skutočnú radosť zo života, z ľudí, ktorí vás obklopujú. – Ak sa to všetko splní, bude to najmä preto, že máte kladný zmysel pre spolužitie a spolubytie, že spolupracujete na hodnotnom diele s jedinečným úmyslom šíriť lásku a krásu prostredníctvom umenia.

Mgr. Ingrid Lukáčová

Čo vy na to, naši študenti?

Ľudské vlastnosti, vzory, obavy – témy, na ktoré sme sa pýtali:

Aké vlastnosti by mal mať dobrý človek?

- ❖ JB – *Dobry človek by mal byť milý, nesebecký, verný, vďačný a mal by vedieť vyjadriť svoje názory.*
- ❖ RM – *Dobry človek by mal mať dobré srdce, byť empatický, dobrosrdečný, optimistický, aktívny a spoľahlivý.*
- ❖ AK – *Dobry človek by mal byť určite dôsledný, temperamentný, ohľaduplný k ľuďom, milosrdný a eticky zameraný.*

Vymenuj 5 vlastností, ktoré sa vám na ľuďoch nepáčia?

- ❖ JB – *Nemám rád násilných, ignorantských a chamtivých ľudí, ktorí sa nevedia ospravedlniť alebo hovoria zlé veci o tebe za tvojím chrbtom.*
- ❖ RM – *Nepáčia sa mi ľudia, ktorí sú pesimistickí, nepoctiví, drzí, agresívni a bojazliví.*
- ❖ AK – *Mne sa nepáči, keď sú ľudia nedôslední, egoistickí, bezcharakterní a cynickí. Takisto nemám rád, keď sú ľudia úplne odstavení od spoločnosti.*

Kto je tvoj vzor a prečo?

- ❖ JB – *Miroslav Pecha, pretože veľmi dobre hrá na husle, a tak by som chcel hrať aj ja.*
- ❖ RM – *Mojím vzorom je pani učiteľka Klaudia Oláhová, pretože je presná, dôsledná, spravodlivá a stále nás chápe.*
- ❖ AK – *Môj vzor je Jaromír Jágr. Je to hokejista, ktorý dokázal v živote veľmi veľa a má na konte veľa gólov.*

Máš z niečoho strach?

- ❖ JB – *Mám strach zo zoznamovania sa a budovania vzťahov s ľuďmi a z klaunov.*
- ❖ RM – *Bojím sa školy a niektorých predmetov, a to kvôli písomkám a skúšaniam.*
- ❖ AK – *Mám strach, keď sa niekomu niečo stane a potom je smutný a neviem mu pomôcť.*

Napiš 5 svojich dobrých vlastností

- ❖ JB – *Inteligentný, slušný, poctivý, cieľavedomý, pracovitý.*
- ❖ RM – *Citlivá, učenlivá, poctivá, pracovitá, zvedavá.*
- ❖ AK – *Skromný, veselý, cieľavedomý, zábavný, pracovitý.*

Na linke s učiteľkou

Mgr. Ľudmila Tričáková

1. Vždy ste chceli pracovať ako učiteľka? Aké predmety vyučujete na našej škole?

ET: Túžila som po učiteľskom povolani už od malička. Lákala ma aj sólistická dráha. Ale zvíťazilo učiteľstvo. Na tejto škole učím predmety: hlavný odbor – hra na cimbale, MHO, DHH, PUX, DAL. Rada učím aj rómskych žiakov, lebo majú spontánny hudobný prejav. Odkedy učím, stále pod mojím vedením vyrastú aj mladí rómski cimbalisti.

2. Kedy ste začali hrať na cimbale a kto Vás k tomu inšpiroval?

ET: Vyrastala som v rodine, kde mama účinkovala vo FS Verchovina v Medzilaborciach. So sestrou som navštevovala umeleckú školu, hrali sme na klavíri, čo bol môj prvý hudobný nástroj. Popri konzervatóriu (v KE) som študovala v ZUŠ – odbor hra na cimbale. Po absolvovaní konzervatória (klavír) som pokračovala v štúdiu hry na cimbale. Po ukončení štúdií som začala učiť na ZUŠ, popritom som vypomáhala v profesionálnom umeleckom súbore PULS v Prešove, kde som hrala na cimbale. Celý orchester bol rómsky. Ďalšiu umeleckú skúsenosť som nadobudla v Štátnej filharmónii v Košiciach, kde som hrala vianočné koncerty. To ma tiež inšpirovalo na mojej umeleckej ceste. Účinkovala som vo viacerých košických a prešovských ľudových hudbách.

3. Dokážete hrať aj na iných hudobných nástrojoch? Kto je Váš najobľúbenejší hudobný skladateľ?

ET: Študovala som hru na klavíri, na cimbale, viem hrať na akordeóne, husľovej a violovej kontre. Naj... skladateľa nemám, ale najradšej mám starú hudbu – od renesancie po barok.

4. Koľko strún má cimbal? Odkiaľ pochádza tento hudobný nástroj? Bolia Vás ruky pri hraní na cimbale?

LT: *Cimbal má 133 strún. Tento nástroj sa datuje ešte pred Kristom. Dostal sa do Európy z perzsko-arabského kultúrneho sveta približne v 12. stor. Na Slovensku je známy od 17. stor. Nepoužíva sa iba v ľudovej hudbe, odkiaľ ho zväčša poznáme. Počujeme jeho zvuk vo vážnej, klasickej i populárnej hudbe, no využíva sa najmä vo folklórnej hudbe a je neodmysliteľnou súčasťou rómskych kapiel.*

Čo sa týka poslednej otázky, bolesť rúk prichádza aj s vekom, ale bolí najmä chrbát.

5. Boli ste členkou folklórnych súborov? V ktorých krajinách ste vystupovali?

LT: *Bola som členkou FS Čarnica, FS Dargov (Hornád), vojenského FS Borievka, FS Železiar, folklórneho zoskupenia Omladina, FS Letka a PULS v Prešove.*

Absolvovala som koncertné turné 4 cimbalistov v Mexiku, v severovýchodnej časti Wellsu na svetovej súťaži v Llangollen sme obsadili 1. miesto, s FS som účinkovala vo Švédsku, Fínsku, Holandsku, Francúzsku, Taliansku, Izraeli, Maďarsku, Poľsku, Ukrajine a i., v septembri sa chystáme do Malajzie s folklórnym zoskupením Omladina.

6. Kde najradšej trávite svoj voľný čas?

LT: *V záhrade, kde počúvam muziku včiel, vtákov, rozprávam sa s kvetmi, hrám sa s pôdou.*

7. Prezrad'te študentom svoju nezabudnuteľnú skúsenosť i radu do života.

KO: *Bez práce nie sú koláče – platí to aj v hudobnej oblasti. Rada do života – veľa muzicírovať, kým telo vládze, potom zostáva láska k umeniu.*

Ďakujeme za rozhovor

spracovali LuI, LT

Študenti nášho konzervatória v kultúrnom dianí

UMENIE SPÁJA

Pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa Rómov sa konalo slávnostné podujatie dňa 4.4.2023 o 11.00 hod. v koncertnej sále budovy SHDK.

Po úvodnom slove moderátorov Viktórie Karchňákovej (4.A) a Aurelovi Pavlovi Plachetkovi (4. A) nasledoval príhovor riaditeľky školy Mgr. Ireny Adamovej, potom odznela rómska hymna.

V kultúrnom programe účinkovali: orchester SHDKKE (pod vedením

Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium
Požiarnická 1

VÁS SRDEČNE POZYVA NA SLÁVNOSTNÝ PROGRAM PRI PRÍLEŽITOSTI OSLAVY DŇA RÓMOV

SHDK
Požiarnická 1,
Košice
4.4.2023
11:00 hod.
KONCERTNÁ SÁLA

PaedDr. Gejzu Adama, PhD.), spevácky zbor SHDKKE (pod vedením Mgr. Marty Kmeťovej, DiS. art). Spieval Milan Farkaš (pod vedením Mgr. Slavomíra Klempára) a Klaudia Ferencová. Tanečné vystúpenie predviedli Dáša Jeleňová, Barbora Račáková (pod vedením Dany Floriánovej, DiS. art.). V hre

na hudobnom nástroji sa predstavili Daniel Horváth (pod vedením Atilu Tverďáka, DiS. art.) a Alexander Kima (pod vedením Mgr. Ľudmily Tričákovej). Program spestrili študentky HDU dramatizáciou starej rómskej legendy *Rómske zrkadlo*: Michaela Kurucová, Barbora Porčogošová, Barbora Čurejová, Daniel Horváth, Viktória Karchňáková (pod vedením Mgr. Lukáša Takáča). Zhliadli sme tanečné vystúpenie *Čardáš z Bidoviec*, predstavili sa Zuzana Rzuhovská, Marek Rudňanský (pod vedením Mgr. art. Dany Smoligovej). Spievali Erika Darvašová, Aurel Pavol Plachetka (pod vedením Mgr. art. Lucie Fritzkej – Ferko). V hudobno-tanečnom programe *Libertango* sa predstavili študenti: Miroslav Pecha, Ján Pecha, Juraj Pavličko, Paulína Molnárová, Cilka Cinová, Tomáš Ferko, DiS. art. (pod vedením PaedDr. Nadeždy Oláhovej, Tomáša Ferka, DiS. art., Dany Floriánovej, DiS. art.).

Podujatie zožalo veľký úspech, publikum tleskalo študentom SHDKKE za ich skvelý umelecký výkon, čím ďakovali aj pedagógom.

ORCHESTER JE POZVANÝ DO LONDÝNA

Študenti nášho konzervatória mali možnosť predstaviť sa hrou v šk. orchestri, účinkovaním v speváckom zbore, v tanečnom a hereckom programe pred váženým hosťom Joe Townsendom, vedúcim populárnej hudby, vedúcim CoLab z Trinity Laban Konzervatória hudby a tanca v Londýne. Vystúpenie bolo veľmi podmanivé, čo podnietilo nášho hosťa k tomu, že vzal do rúk svoje husle a zahral si s našimi študentmi a pedagógmi, nadšenými členmi šk. orchestra. Odznali tak džezové, populárne, ľudové aj rómske hudobné skladby. Orchester SHDKKE by mal v novembri účinkovať v Londýne, kde ho pozval náš vzácny hosť Joe Townsend.

prpravila, foto LuI

Blahoželáme k úspechu v súťaži Divertimento musicale!

Moje zážitky a informácie zo súťaže

Miroslav Pecha (3. A)

– Hral som Cigánske melódie od Pabla Sarasateho.

Trému pred vystúpením som nemal, lebo som hral v ZUŠ, kde som 8 rokov študoval. Pre mňa to bolo také, ako keby som sa po troch rokoch štúdia vrátil domov.

Súťaž ma obohatila tým, že som prvýkrát takto súťažil s našim šk. orchestrom a ešte k tomu v role sólistu. Za to som vd'ačný škole, pánovi zriaďovateľovi školy Gejzovi Adamovi za prejavenu dôveru a pani profesorke Jane Lattákovej za to, že ma pripravila, venovala sa mi a mala so mnou veľa trpezlivosti. Umiestnil som sa aj spolu s orchestrom SHDKKE v zlatom pásme a ja ako sólista som získal špeciálnu cenu poroty za najlepší sólový výkon.

DIVERTIMENTO MUSICALE

HUDOBNÉ TELESÁ KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

31. ROČNÍK KRAJSKÉHO KOLA CELOŠTÁTNEJ POSTUPOVEJ
SÚŤAŽE A PREHLIADKY NEPROFESIONÁLNEJ INSTRUMENTÁLNEJ HUDBY

29. 4. 2023 o 8:45

Koncertná sála
Základná umelecká škola, J. Fabiniho 1
052 01 Spišská Nová Ves

INSTRUMENTÁLNE HUDOBNÉ ZOSKUPENIA:

Syrinx / ZUŠ Fabiniho 1, Spišská Nová Ves

Nespútané gitary / SZUŠ Požiarická 1, Košice

Orchester SHDKKE / Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium,
Požiarická 1, Košice

Mini trio ZUŠ sv. KM

Sláčikové trio Konja / Konzervatórium Jozefa Adamoviča, Košice

Terzetto sorridente / Konzervatórium Timonova, Košice

Komorný súbor Snežienky / ZUŠ Smežany

Gitarové teleso ZUŠ Smežany / ZUŠ Smežany

Gitarové duo Edgar & Šimon / ZUŠ Smežany

UDEĽUJE

DIPLOM

II. veková skupina - dospelí a zmiešaná
B. Inštrumentálne zoskupenie a orchestre

ZLATÉ PÁSMO

Orchester SHDKKE

Orchester SHDKKE, Súkromné hudobné a dramatické konzervatórium,
Požiarická 1, Košice

DIVERTIMENTO MUSICALE

HUDOBNÉ TELESÁ KOŠICKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

31. ROČNÍK KRAJSKÉHO KOLA CELOŠTÁTNEJ POSTUPOVEJ
SÚŤAŽE A PREHLIADKY NEPROFESIONÁLNEJ INSTRUMENTÁLNEJ HUDBY

Mgr. art. Igor Dohovič, PhD.
predseda poroty

29. 4. 2023
Spišská Nová Ves

Redmond

Mgr. Monika Tkáčová
riaditeľka SKCaK

Amari romaňi čhib

5. ročník celoslovenskej súťaže v recitácii v rómskom jazyku

V košickom Kulturparku sa dňa 28. 3. 2023 stretli milovníci rómskej poézie a prózy. Recitačná súťaž *Amari romaňi čhib – Naša rómčina* je oslavou nielen rómskej literatúry, ale aj Medzinárodného dňa Rómov, ktorý si pripomíname 8. apríla.

Cieľom súťaže je rozvíjať pozitívny vzťah žiakov k rómskej literatúre a prostredníctvom interpretácie umeleckých textov rozvíjať emocionálne a estetické cítenie žiakov. Každý rok sa na súťaži objaví množstvo talentov zo základných škôl, základných umeleckých škôl, stredných odborných škôl a gymnázií, ale aj žiaci z konzervatórií.

Podujatia sa zúčastnili aj vzácní hostia z regiónu, z oblasti umenia, verejného života, politiky a samospráv.

Do kresla porotcu zasadol aj herec Marián Balog, známy zo seriálu Iveta.

Na súťaži našu školu reprezentovali: Miroslav Pecha, Aurel Pavol Plachetka, Ján Pecha, Barbora Porčogošová, Barbora Čurejová.

V kategórii "Konzervatóriá" obsadili tieto miesta:

1. miesto Barbora Čurejová
2. miesto Ján Pecha
3. miesto Aurel Pavol Plachetka
4. miesto - cena poroty Barbora Porčogošová

Srdečne gratulujeme a ďakujeme za skvelú reprezentáciu našej školy.

Rovnako ďakujeme aj našim pedagógom za skvelú prípravu našich žiakov.

Záštitu nad tohtoročnou súťažou prevzal Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM). Vyhlasovateľom súťaže v prednese rómskej poézie a prózy je Kultúrne združenie občanov rómskej národnosti Košického kraja. Organizátorom súťaže je Súkromná stredná odborná škola pedagogická a sociálna v Košiciach. Súťaž *Amari romaňi čhib – Naša rómčina* je oficiálne schválená Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu v Slovenskej republike (MŠVVaŠ SR).

*Momentky z písomných maturitných skúšok,
vystúpení a nácvikov*

foto IL, ED

Ivan Torák

Rok vojny mojimi očami

Prekvapenie, šok, **strach**, smútok, ľútosť... Negatívne pocity sa miešali s túžbou počuť od niekoho, že to nie je pravda. Zlá informácia. Ved' ešte donedávna sme počúvali ubezpečenia, že k vojne nedôjde. A verili sme im. Zrazu – z večera do rána sa udialo niečo zlé. A tak blízko. To je asi najhorší pocit. Keď je niečo ďaleko, tak si to síce uvedomujeme, ale kdesi vnútri sme celkom pokojní – ved' to sa nás priamo netýka. Presne tieto pocity boli pri prvých informáciách o Covide. Dokonca sa objavilo množstvo vtipov na túto tému. Nie preto, že by sa niekto vysmieval, jednoducho, vtip vznikne aj ako obranná reakcia na odbúranie stresu. Ale zrazu sme prestali byť pokojní. Prečo? Už sa nás to týkalo. Objavili sa prvé prípady na Slovensku a už to nebolo ďaleko, už to nebolo niečo, čo k nám nemôže prísť.

A toto isté sa mi premietlo v hlave vo februári 2022. Pri počúvaní správ, že sa niečo deje pri našich hraniciach! Už to nebol vojnový konflikt v Iraku ani občianska vojna v Juhoslávii. Bolo to tu! Niečo takmer “hmatateľné“. Oči videli zábery, uši počuli komentáre, ale rozum to nebral. Prvé dni som si naozaj myslel, že sa stal obrovský omyl a do týždňa „bude vyriešený“. Ale nebol. Ani do týždňa, ani do mesiaca, ani dodnes.

Každý deň som pozeral správy a každý deň to bolo horšie a horšie. Stovky až tisíce ľudí, ktorí nechali všetko tam, zobrali si najnutnejšie a utkali do bezpečia. Skúsil som si predstaviť nepredstaviteľné. Že som na ich mieste. Že sa to stane u nás. Večer si ľahnem a ráno ma zobudí bombardovanie.

Čo urobím? Kam pôjdem? A ako? Som na invalidnom vozíku. Mám psíka. Mám starých, chorých rodičov, čo žijú v meste vzdialenom 100 km. Čo je zrazu v tej chvíli najdôležitejšie? Rodičia? Potraviny? Lieky? Peniaze? NEVIEM. Naozaj to neviem ani teraz, keď v pokoji sedím vo vykúrenej miestnosti, pozerám televízor a hladkám psa. A uvedomujem si, čo všetko považujem za samozrejmosť: idem večer spať do postele, pod paplón. Ráno vstanem, uvarím si kávičku. S cukrom a mliekom. Samozrejmosťou sú raňajky. Obed. Venčenie psa. A nahnevá ma chodník, ktorý má hrbole, lebo sa mi po ňom s vozíkom zle ide. Také bežné činnosti, dnes pre mňa úplne **samozrejmé**. A určite bolo aj pre tých, ktorí sú na druhej strane. Za „plotom“. Za hranicou. Takí istí ľudia ako ja. So svojimi radosťami a starosťami. Len mali tú smolu, že sú TAM. A ja mám to šťastie, že som TU.

Hovorí sa, že strach, keď je dlho strachom, prestáva ním byť. Nevieť, či to platí aj vtedy, keď vám vybuchne bomba na ulici. Keď na vlastné oči vidíte, ako sa zrútil dom, na ktorý ste sa denne pozerali. A v kútiku duše sa tešíte, že to nebol ten váš. Ale? Čo keď zajtra bude? A ten strach, obava, je tu stále. Deň, týždeň, mesiac, rok.

ROK.

Smutné výročie, ktoré by si nikto ani v kútiku duše nedokázal predstaviť, že raz príde. Že sa v každých správach objaví veta: toto sa stalo pred rokom. Rozprávam sa o tom s kamarátmi, známymi, všetci súciteľne kývneme hlavami (vrátane mňa) a ľutujeme tých, čo to zažívajú. A keď sa objaví prosba o pomoc, uvedomím si, že počiatočná empatia a záujem pomôcť niekomu v tom veľkom utrpení pomaly slabli a možno až teraz, po tom smutnom roku si mnohí uvedomili, že to tak je. Že sme prestali „vo veľkom“ posielat' oblečenie, prikrývky, potraviny, lieky...

Mimochodom – lieky. V poslednom čase sa veľakrát stalo, že bol v našich lekárnach výpadok dôležitých liekov. A začali sa ozývať hlasy – väčšinou na sociálnych sieťach, že to je kvôli Ukrajincom. To viete, rozhorčovala sa jedna pani v MHD, všetko im tam posielajú a ja som si musela dôležité tabletky zháňať po celom Slovensku. A druhá jej pritakala a dodala: posielat' im peniaze? Veď pozrite, na akých drahých autách tu chodia. Nech im tí pomáhajú. A vôbec? Prečo tam nejdú bojovať? Prečo sú tu? A ešte sú aj drzí! No, hlasy a názory ľudí sú rôzne. Chvíľu je človek naklonený im dať za pravdu a potom stačí si uvedomiť jednu vec. Koľko je tých bohatých, drzých a neviem akých, čo sú tu? A koľko je tých hladných, chorých, nezamestnaných a neviem akých, čo sú tam? Môžem posudzovať alebo odsudzovať na základe malej (a naozaj malej) vzorky? Môžem zatvárať oči a tváriť sa, že problém už asi ani nie je, keď nám už správy z vojny na Ukrajine zovšedneli? Stali sa každodennou záležitosťou? Už to nie je senzácia, niečo nové, hnacia sila k pomoci. Už je to „len“ informácia o tom, koľko útokov bolo odrazených, ktoré mestá sa ubránili a ktoré nie. Už sa začíname zamýšľať nad tým, či im treba alebo netreba poskytovať vojenskú pomoc. Nechceme byť zatiahnutí do vojnového konfliktu. Ale tomu sa predsa nedá vyhnúť. Pomoc Ukrajine či už ekonomická, alebo vojenská prichádza z mnohých štátov, nemôžeme sa tváriť ako „mŕtvy chrobák“.

Je to všetko veľmi smutné. To, ako sa zase náš národ rozdeľuje. Dokonca je dosť početná skupina ľudí, ktorí sú za víťazstvo Ruska.

Aj medzi mojimi známymi sú takí. Keď som sa spýtal, ako by sa im to páčilo, keby sa tá rozpínavosť a nenásytnosť nezastavila na hraniciach a my by sme boli ďalší na rade, dostal som odpoveď v zmysle – to sa nestane alebo je mi to jedno. Tak som si určil pravidlo, že sa o tak veľmi vážnej téme môžem rozprávať len s ľuďmi s rovnakým názorom. My, obyčajní ľudia nie sme politológovia, aj keď sa na nich veľmi radi hráme. A ja neviem niekomu odborne a presvedčivo vysvetliť, prečo je podľa mňa jeho názor nesprávny. Takže túto tému neotvárať alebo v nej nepokračujem. A to je to smutné. Strácam kamarátov. A je to jedno z ďalších negatív, ktoré pociťujem od začiatku vojny. Ďalšie je neúmerné zdražovanie. To nie je otrepaná fráza, ale smutná realita. Z obchodu si nosím čím ďalej tým menší nákup za čím ďalej tým viac peňazí. Už ma ani neprekvapuje, že sa zvýšilo nájomné. S nervozitou očakávam ročné vyúčtovanie za energie, lebo tuším, čo asi uvidím. A takto by som mohol pokračovať – každý deň sa stretnem s niečím negatívnym, čo mi mení život k horšiemu. Toto všetko sa deje v dôsledku vojnového konfliktu na Ukrajine.

Ale najviac sa desím jednej predstavy: že takto o rok budem viesť podobné úvahy ako dnes a stále budem hovoriť v prítomnom čase. Nevidím žiadnu snahu o ukončenie. Žiadne mierové rokovania. Žiadna prognóza, koľko to ešte bude trvať. A preto, vyše roka od invázie sa moje hodnotenie uplynulého roka končí jedinou myšlienkou:

NECH UŽ SA TO SKONČÍ!

Barbora Porčogošová

Kliatba vlčieho maku

V jednej zázračnej krajine, kde sa na najvyššom kopci vypínal krásny hrad, žila mladá kráľovná. Kráľovnou sa stala veľmi skoro, pretože jej rodičia umreli, keď bola ešte mladým dievčaťom.

Pod hradom bola osada, v ktorej žili ľudia vo veľkom smútku. Mali kráľovnú, ale nikdy ju nevideli. Nad hradom visela kliatba starého vajdu, ktorý prekliat celý rod pánov tohto hradu kvôli jeho dcére, ktorú kedysi dávno uniesol kráľ tohto hradu a nikdy jej z hradu nedovolil vyjsť. Kto prekročil brány hradu, premenil sa na kameň. A tak pred hradom stálo už niekoľko veľkých skál. Bolo to služobníctvo, ktoré sa pokúšalo utiecť a vojaci, ktorí chceli privolať pomoc. A tak v tomto veľkom chladnom opustenom hrade ostalo len zopár služobníkov, stará pestúnka a mladá kráľovná. Mladá kráľovná bola vskutku veľmi krásna po svojej matke a múdra po svojom múdrom a spravodlivom otcovi.

Meno mala kráľovské a vznešené – Sofia, ale každý ju volal len „máčik“, pretože vlasy mala čierne, oči tiež.

Ako dieťaťu jej matka hovorila, že má očka ako dva máčiky, a tak jej už potom hovorilo aj služobníctvo a najviac ju milovala po smrti matky jej stará pestúnka.

Kráľovná Máčik, ako ju všetci volali, veľmi rada pozorovala z najvyššej veže ľudí pod hradom. Toľkokrát kričala, ale nik ju z takej diaľky a výšky nepočul. Chýry o krásnej zakliatej kráľovnej sa niesli krajinou, ale nik sa neodvážil ani len priblížiť k hradu z obavy o svoj vlastný život. Okrem chýru o kráse kráľovnej sa povrávalo, že túto kliatbu môže prelomiť len čistá a úprimná láska. No nenašiel sa žiaden mládenec, ktorý by sa odvážil prelomiť túto kliatbu.

V deň svojich osemnástich narodenín Máčik veľmi smútila: „Zostarnem tu a umrieme tu všetci, pestúnka moja. Nik nás nevyslobodí.“

Jednej noci sa Máčiku prisnil sen, v ktorom videla starého muža. Jeho oči boli veľmi smutné, keď ju zazrel, nazval ju Ľuľudi, kvietok môj jediný. Máčik sa ho spýtala: „Kto je Ľuľudi a kto si ty?“

„Konečne nastal deň tvojich osemnástich narodenín. V deň tvojej dospelosti ti môžem prezradiť, kto som a ako zrušiť kliatbu. Som starý vajda, tvoj starý otec, ja som uvalil na hrad kliatbu. Bol som veľmi nešťastný, keď moju jediná dcéru uniesol kráľ hradu.“

„Moju matku nikto neuniesol. Moja matka môjho otca milovala, prišla na hrad z vlastnej vôle. Nevie, odkiaľ to máš!

„Videl to jeden z mojich ľudí, že ju odvliekol násilím.“ odpovedal starý vajda.

„Nie nie je to pravda, som jej dcéra a som si istá, že s mojím otcom boli obaja veľmi šťastní. Mama umrela na suchoty a otec krátko po nej od veľkého žiaľu. Tak stále si myslíš, že sa neľúbili?“

Vtedy starec veľmi zaplakal. Vložil svoju hlavu do dlaní a začal nariekať, ako svojej dcére ublížil a uveril zlým jazykom.

„Teraz, keď už viem pravdu, pomôžem ti. Moju kliatbu môže prelomiť len mládenec z našej krvi. Tvoja matka bola Cigánkou. Ale pred tebou to tajili. Urobíš všetko ako ti poviem?“ opýtal sa starec.

„Áno, urobím všetko, ako mi povieš, aby som zachránila hrad a ľudí, ktorí ešte v ňom žijú.“ odpovedala Máčik.

pokračovanie v budúcom čísle

Zaujímavosti o hudobných interpretoch

Slávny predkus Freddieho Mercuryho bol spôsobený štyrmi rezákmi navyše v jeho ústach. Zuby si však nechcel nechať vytrhnúť, pretože sa bál, že by sa mu zmenil jeho charakteristický hlas.

Lady Gaga má vlastnú sociálnu sieť. Volá sa Little Monsters a funguje už od roku 2012. Vytvorila ju pre svojich fanúšikov s **cieľom navzájom sa inšpirovať a tvoriť umenie.**

Michael Jackson skladal svoje pesničky aj napriek tomu, že **nehral na žiadny hudobný nástroj.** Jackson hudbu skladal svojím hlasom a robil to tak dokonale, že hudobníci v štúdiu **akordy potom len jednoducho zapisovali podľa jeho spevu.**

Pôvodný text na hudbu pesničky Yesterday od Beatles **bol ódou na praženicu.** Paulovi Mc Cartneymu sa **melódia prisnila** a jej pracovný názov bol **Scrambledeggs**, teda praženica.

Metallica je prvou a zatiaľ jedinou hudobnou skupinou, ktorá vystupovala na všetkých kontinentoch. **Vrátane Antarktídy!**

spracovala LK podľa zdroja: <https://emefka.sk/zaujímavosti.html>(10.5.2023)

Závislosti

Túžba po slasti

System odmeny je proces, ku ktorému dochádza v tzv. centre odmeny v mozgu. Povzbudzovanie a dráždenie tohto centra má za následok navodzovanie príjemných pocitov a túžbu po ich opakovaní. To vedie ku vzniku závislosti a opakovane k túžbe po slasti aj v prípade nelátkových závislostí.

V prípade užívania drog, návykových látok či niektorých liekov dochádza k biochemickým reakciám a následnému ovplyvneniu mozgových funkcií a poruchám v centrálnej nervovej sústave. Rastie aj tolerancia voči týmto látkam, takže vzniká silný návyk.

V prípade ostatných psychoaktívnych látok veľmi záleží aj na spôsobe ich podania, frekvencii a genetickej výbave. Rolu zohráva aj situácia a prostredie, v ktorom jedinec drogu užíva. Rozdiely sú aj medzi pohlaviami. Veľký vplyv má prostredie, osobnosť, životný štýl jedinca, jeho životná história, výchova a pod. Pre deti je napríklad veľmi dôležité, aké správanie odporujú od rodičov.

Fajčenie nie je zlovyk

Tváriť sa, že škatuľka cigariet vo vrecku je len „neresť“ či „zlovyk“, je omyl. Mechanizmus účinku nikotínu spočíva v tom, že pri fajčení sa táto látka už do desiatich sekúnd dostáva do mozgu, kde sa viaže na tzv. acetylcholínové receptory. Tento proces stimuluje uvoľňovanie dopamínu a zvýši sa aj vylučovanie rôznych ďalších látok. Vznik závislosti súvisí aj s vekom, čím skôr s fajčením začnete, tým skôr sa vyvinie závislosť.

Novodobých nelátkových závislostí je čoraz viac – nelátkové závislosti sa síce v minulosti objavovali menej, ich množstvo však stále narastá.

Novodobé nelátkové závislosti:

shoppoholizmus – nakupovanie,

tanorexia – návšteva solária,

návšteva herne,

plastické operácie,

orthorexia – posadnutosť zdravým stravovaním,

workoholizmus,

diéty,

internet,

mobil.

Zaujímavosť z histórie

Možno máte medzi známymi či kolegami zariadenca, ktorý má nutkavú potrebu neustále sa vzdelávať. Takúto nelátkovú závislosť poznal aj starovek, začiatkom storočia svojich súčasníkov ohuroval obrovskými znalosťami rímsky filozof Gaius Plinius Secundus.

Jeho vášeň pre vzdelanie nepoznala hranice. Aby nestrácal čas, nechával si vraj predčítavať aj počas návštevy kúpeľov, na cestách či pri stolovaní. Je autorom mnohých diel, zachovalo sa však iba jeho jediné – encyklopédia Naturalishistoria, ktoré zahŕňa vtedajšie poznatky z mnohých oblastí – kozmológie a geografie, antropológie, zoológie, botaniky, medicíny či metalurgie a mineralógie.

spracovalaKL podľa zdroja: <https://primar.sme.sk/c/5803819/moderne-zavislosti.html> (11.5.2023)

Povieme si v angličtine

LET'S EAT GRANDMA
LET'S EAT, GRANDMA

PUNCTUATION
SAVES LIVES.

	\$25 \$5 shipping
	\$30 Free shipping

What do you call a person who keeps on talking when people are no longer interested?

A teacher.

9GAG.COM/GAG/3775297

	my English inside my head
	my English when im taking

Where do pencil come from?

Pennsylvania!

Malý slovník aktuálnych výrazov

POKRAČOVANIE z predchádzajúceho čísla

Motto:

Slovník nemožno dokončiť, možné je len na ňom prestať pracovať.

f

facebook /fejsbuk/ sociálna sieť na internete

facelift/fejslift/ 1. plastická operácia tváre, 2. úprava vzhľadu prednej časti vozidla

fake/fejk/ 1. niečo nepravé, napodobenina obvyčajne značkového tovaru, 2. falošná správa často s cieľom poškodiť povesť niekoho

fakovať /fejkovat'/ predstierať, napodobňovať

fanklub skupina, klub fanúšikov v rôznych oblastiach

fáro slang luxusné auto

fasa slang vynikajúci, výborný, bezva

fashion /fešn/móda, módny

fastfood /fástfút/ rýchle občerstvenie

feedback /fidbek/ spätná väzba

férovka hovor. riešenie sporov čestným spôsobom

férový čestný, slušný

fet'ák i **fetoš** slang kto fetuje, užíva drogy

fettshaming /fetšejming/ ohováranie, šikanovanie kvôli tučnote

fízel hovor. pejor. špehúň, udavač, špicel'

flek hovor. miesto, často zamestnanie

flexit' mlád. predvádzať sa v drahých kúskoch oblečenia

floating /flouting/ pohyb menových kurzov

floskula prázdna bezobsažná fráza

follower/folouver/ stúpenec, užívateľ sociálnej siete, ktorý nasleduje príspevky iného užívateľa

font inform. komplexný súbor písmen, znakov i číslíc definovaný jednotnou podobou

foody /fúdy/ /byt'/ gurmán

forezný súdny

forezná medicína súdne lekárstvo

fosilny zastaralý, zaostalý, nemoderný

fosílna palivá neobnoviteľné zdroje energie, uhlie, zemný plyn, ropa

fotovoltaika metóda premeny slnečného žiarenia na elektrinu

freehosting /fríhosting/ možnosť prevádzky webových stránok zadarmo

freelancer/frílanser/ nezávislý pracovník

freelanceroccupation /-okupejšn/ slobodné povolanie

frontman/frontmen/ vedúci hudobnej skupiny, kapelník

Pokračovanie v budúcom čísle

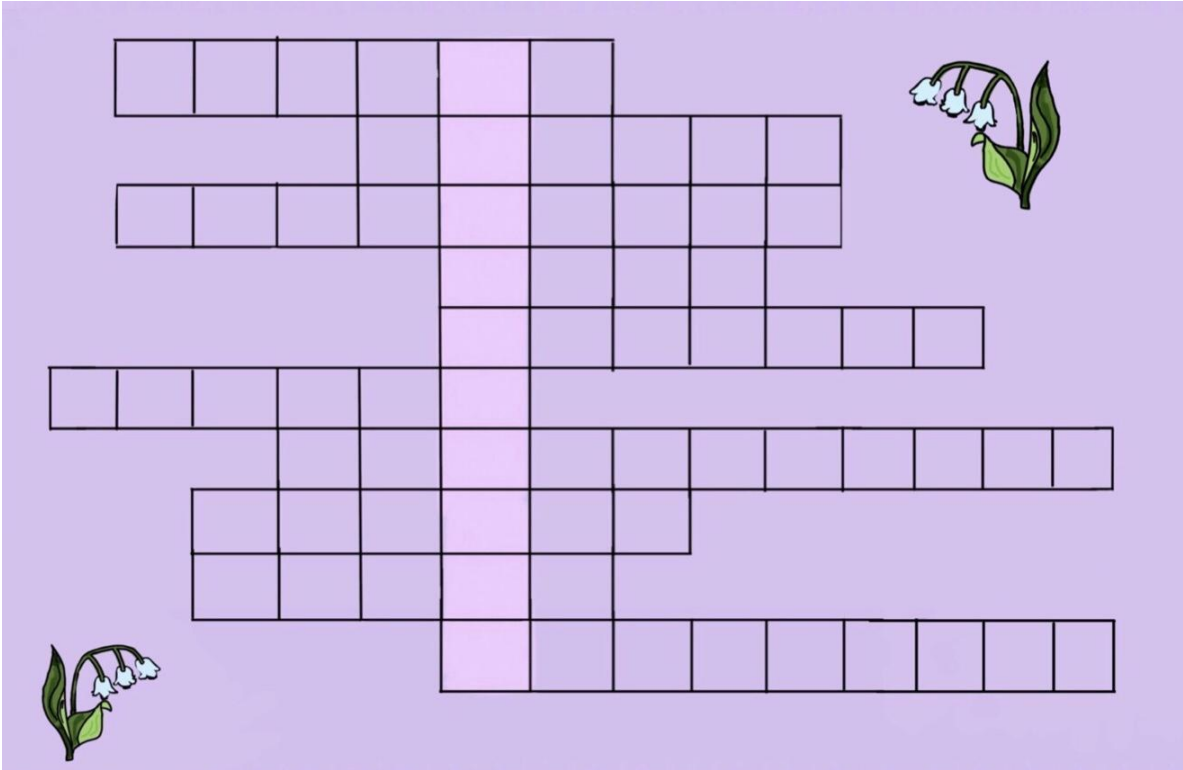
spracovala LI

Spozorovali sme 😊

- *je nepodstatné, že som si obul odlišné topánky, hlavné je, že nie som v škole bosý...*

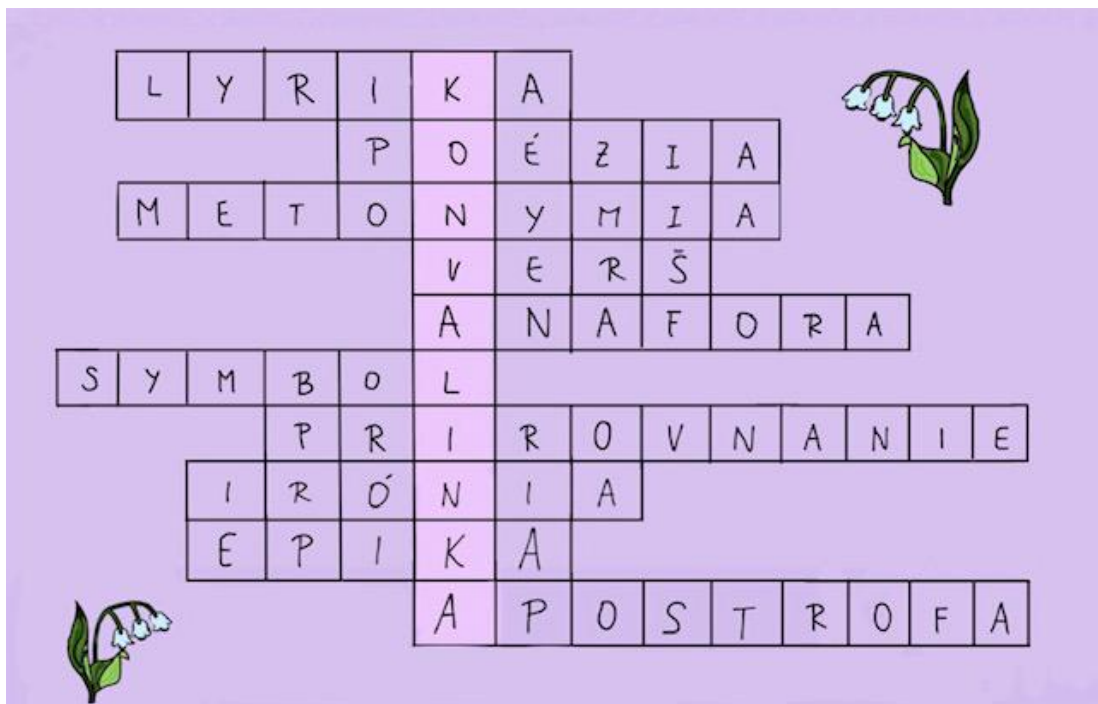

ČO TAJÍ TAJNIČKA

1. Literárny druh, pre ktorý je príznačná viazaná umelecká reč
2. Literárny prejav písaný veršom
3. Prenesenie významu na základe vnútornej súvislosti
4. Jeden riadok v básni
5. Opakovanie slov na začiatku veršov
6. Nositeľ preneseného významu (orol=sloboda)
7. Prostriedok, ktorý porovnáva 2 veci pomocou spoločnej vlastnosti
8. Jemný, zastretý výsmech
9. Literárny druh s neviazanou umeleckou rečou
10. Rečnícke oslovenie

SPRÁVNE ODPOVEDE:

pripravila KZ

Uhádneš?

Než moju pravú cenu spoznáš,
v nádeji ma schovávaš
a keď vyzvieš, čo zo mňa máš,
už ma nepodríavaš
alebo zlosť na mňa máš.

(žreb)

Ktorý vták má v prostriedku oko?

(sokol)

Na víne prerobí, na vode zarobí.

(krčmár)

Redakčná rada: Mgr. Irena Adamová, PaedDr. Gejza Adam, PhD., PhDr. Zuzana Šinská, PaedDr. Nadežda Oláhová, Mgr. Ingrid Lukáčová, PhDr. Katarína Zubková, Mgr. Katarína Mihoková, Mgr. Karin Tóthová, Timea Dičková, Barbora Porčogošová (2.B), Barbora Čurejová (2.B), Ruth Mochnáčová (1.A).

Grafická úprava, jazyková korektúra: Mgr. Ingrid Lukáčová.

